

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 18. november 2008

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven)

(Frokostmåltid i daginstitutioner m.v.)

[af velfærdsministeren (Karen Jespersen)]

1. Ændringsforslag

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 9. oktober 2008 og var til 1. behandling den 22. oktober 2008. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring. Den 26. september 2008 sendte velfærdsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Tilkendegivelse fra velfærdsministeren

Velfærdsministeriet har sendt et brev til Socialudvalget, hvor det præciseres, at den nuværende varslingspligt på én måned i tilknytning til budgetvedtagelse bibeholdes, idet en varslingspligt på to måneder, som foreslået i lovforslagets bemærkninger, i praksis har vist sig vanskelig at implementere.

Alle øvrige ændringer i fastsættelse af tilskud og egenbetaling i løbet af året skal, som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, varsles tre måneder før ændringen træder i kraft.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 2 skriftlige henvendelser fra Daginstitutionernes Lands-Organisation.

Deputationer

Daginstitutionernes Lands-Organisation har endvidere mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 32 spørgsmål til velfærdsministeren og 2 spørgsmål til skatteministeren til skriftlig besvarelse, som disse har besvaret.

1 af udvalgets spørgsmål og velfærdsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF og RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*. Flertallet vil stemme imod det stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (S) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 2. behandling. Mindretallet vil stemme imod det stillede ændringsforslag.

Et andet *mindretal* i udvalget (SF) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 2. behandling. Mindretallet vil stemme for det stillede ændringsforslag.

Et tredje *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod det stillede ændringsforslag.

4. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget vægter sund mad som en del af hverdagen for både børn og voksne højt. Derfor har S, SF og EL længe kæmpet for at indføre gratis og sund mad i alle vuggestuer og børnehaver. Det har længe været S, SF og EL's politik, at samfundet skal være med til at sørge for, at vores børn får sund mad i dagligdagen. Grundlaget for en sund livsstil skabes i den tidlige barndom, og vi ved, at jo sundere en start på dagen - jo sundere mellemmåltider og frokosttilbud vi kan give børnene, jo lettere vil de få ved at fortsætte denne levevis.

Derfor er det som udgangspunkt rigtigt, når regeringen foreslår at indføre madordninger i daginstitutionerne, men ligeså positivt indstillede S, SF og EL er over for forslagens intentioner, lige så kritiske er S, SF og EL dog overfor, at forældrebetalingen skal stige.

Forældrene skal nemlig alene bære merudgiften, som følger af indførelsen af madordningerne.

S, SF og EL vender sig kraftigt imod denne ekstra skat til børnefamilierne.

Da vi for et par år siden sænkede forældrebetalingen til 25 pct., var argumentet, at det var blevet for dyrt at have indskrevet børn i dagtilbud - nu bliver det igen dyrere. Vi er meget uforstående overfor, hvordan regeringen på den ene side i 2005 kunne foreslå at nedsætte forældrebetalingen med den begrundelse, at »mange børnefamilier har en trængt økonomi, hvor udgiften til børnepasning vejer tungt«, og så på den anden side - så kort tid efter - igen hæve forældrebetalingen. Det giver jo desværre ingen mening.

Samtidig må S, SF og EL på det kraftigste beklage, at madordningen for mange tusinde familier vil betyde, at de skal betale for noget de allerede får i dag, nemlig gratis mad. Vi har tal, der siger, at omtrent 80 pct. af alle vuggestuebørn i dag får gratis mad. De vil med regeringens forslag nu blive bedt om at betale for maden.

S, SF og EL mener, at en madordning skal betragtes som en forebyggende indsats, hvortil samfundet skal bidrage økonomisk.

Vi er også stærkt kritiske over udsigten til, at en vuggestueplads nu risikerer at blive meget dyrere i forhold til en dagplejeplads. Dagplejen vil fortsat have en maks. forældrebetaling på 25 pct. - i daginstitutioner må forældrebetalingen stige til 30 pct.. Det kan betyde, at familier med ringe øko-

nomi tvinges til at vælge dagpleje frem for et pædagogisk tilbud alene på baggrund af økonomi. Det er en urimelig forskelsbehandling af de to tilbud, der har hver deres kvaliteter. Det må derfor være sådan, at forældrebetalingen på de to tilbud er identisk.

Der vil uden tvivl også komme problemer med anlægsbudgetterne i kommunerne. I Hvidovre har man f.eks. beregnet, at udgifterne til at gøre klar til madordningen i lovlige modtagekøkkener vil beløbe sig til 10 mio. kr., og pengene er fundet ved blandt andet at beskære miljøkontoen til energi- og besparende foranstaltninger. Med anlægsloft og serviceloft i kommunerne risikerer vi, at der ikke bliver bygget de fornødne køkkener, og at madtilbuddet derfor bliver af tvivlsom kvalitet. Det får børnene ikke en bedre hverdag ud af. Det skal derfor understreges kraftigt, at indførelse af madordninger ikke må medføre en forringelse af det pædagogiske arbejde i øvrigt.

Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget er enige om, at det er meget positivt, at det med lovforslaget sikres, at alle børn i danske dagtilbud fremover tilbydes et sundt frokostmåltid midt på dagen som en del af kerneydelsen. Erfaringer viser, at en sund frokost har en stor effekt både i forhold til almindelig trivsel og velvære, men også fordi indlæring og forebyggelse af livsstilssygdomme senere i livet tilgodeses. Samtidig vil børnefamilierne opleve en lettelse i deres hverdag.

Det er afgørende, at det med lovforslaget også muliggøres, at kommunerne kan opkræve betaling for de faktiske udgifter til børnenes mad, således at kommunerne ikke bliver pålagt urimelige ekstraomkostninger. I Danmark er det udgangspunktet, at enhver må betale sin egen mad og V og KF finder ikke anledning til at fravige dette udgangspunkt, men bemærker dog, at der i lovforslaget er taget højde for de dårligt stillede familiers forhold, således at f.eks. børn med friplads automatisk er omfattet af madordningen uden betaling. Dette sikrer en socialt afbalanceret ordening.

V og KF bemærker endvidere, at lovforslaget er en udmøntning af en aftale mellem regeringen og Kommunernes Landsforening, hvor der er opnået enighed om, at det nuværende loft for forældrebetalingsandelen på 25 pct. hæves med 5 procentpoint til 30 procent svarende til, at den enkelte kommune får mulighed for at opkræve forældrebetaling for madordningen. Endvidere hedder det i aftalen, at det for kommuner, som allerede har en madordning i daginstitutioner, er en lokalpolitisk prioritering at vælge at hæve forældrebetalingen fra de nuværende 25 pct.

Det bemærkes endvidere, at der ved de økonomiske forhandlinger er taget højde for de modsatte konsekvenser af lovforslaget, herunder såvel stigning i forældrebetaling som følge af det nye loft over den maksimale forældrebetaling til finansiering af frokostmåltidet, som kommunernes stigning i udgifterne til søskendetilskud og friplads som følge af frokostmåltidet, jf. også de generelle DUT-principper.

V og KF kan derfor støtte det foreliggende lovforslag og vil i fremtiden følge implementeringen af lovforslaget og den generelle udvikling på området.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget mener, at dette lovforslag sikrer at børn mellem 0 år og skolestart får et sundt frokostmåltid når de er i daginstitution hvilket er positivt.

Det er en selvfølge for DF, at det selvfølgelig bliver sund mad efter danske traditioner og dansk madkultur.

Dette er dog ikke klart i loven. DF er nervøse for, at der i alt for mange kommuner kommer sundmadordninger, som ikke vil indeholde svinekød og at der bliver halalslagt kød, til alle børn.

Det Radikale Venstres medlem af udvalget pointerer, at Det Radikale Venstre støttede ikke forslaget om nedsættelse af forældrebetalingen efter valget i 2005. Efter RVs opfattelse ville det være bedre at øge kvaliteten i daginstitutionerne, f.eks. i form af et sundt måltid mad om dagen, end at nedsætte forældrebetalingen. Derfor kan vi støtte forslaget, uanset at der er kommuner, der allerede

giver børn frokost for den nuværende takst. RV ønsker, at kommunerne bruger forældrebetalingen til at øge kvaliteten i daginstitutionerne.

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til § 1

Af et *mindretal* (SF):

1) Det under *nr. 6* foreslåede § 32, *stk. 1*, affattes således:

»§ 32. Tilskud til kommunale daginstitutioner og selvejende daginstitutioner, jf. § 31, stk. 1, for børn under 3 år skal udgøre mindst 75 procent og forældrenes egenbetaling højst 25 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter efter § 31, stk. 2. Tilskud til kommunale daginstitutioner og selvejende daginstitutioner, jf. § 31, stk. 1, for børn i alderen 3 år og indtil skolestart skal udgøre mindst 70 procent og forældrenes egenbetaling højst 30 af de budgetterede bruttodriftsudgifter efter § 31, stk. 2, jf. dog stk. 2.«

[Ændring af forældrebetalingsandel]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Den foreslåede ændring indebærer, at den gældende maksimale forældrebetalingsandel på 25 pct. af de budgetterede bruttoudgifter videreføres i daginstitutioner for børn under 3 år.

Ændringsforslaget fremsættes under den forudsætning, at kommunerne kompenseres for merudgifterne ved forslagene i overensstemmelse med de generelle DUT-principper.

Ellen Trane Nørby (V) Erling Bonnesen (V) nfm. Anne-Mette Winther Christiansen (V)
Karen Ellemann (V) Christian H. Hansen (DF) fmd. Tina Petersen (DF) René Christensen (DF)
Vivi Kier (KF) Tom Behnke (KF) Mette Frederiksen (S) Thomas Horn (S) Lene Hansen (S)
Troels Ravn (S) Özlem Sara Cekic (SF) Astrid Krag (SF) Marianne Jelved (RV)
Line Barfod (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2
Enhedslisten (EL)	4		

Oversigt over bilag vedrørende L 16

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsvar og høringsnotat, fra velfærdsministeren
2	Henvendelse af 21/8-08 fra Daginstitutionernes Lands-Organisation
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Fastsat tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Oplæg fra Daginstitutionernes Lands-Organisations foretræde den 6/11-08
6	1. udkast til betænkning
7	2. udkast til betænkning
8	Ny tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
9	Tilkendegivelse fra velfærdsministeren om, at bibeholde den nuværende varselperiode på én måned i tilknytning til budgetvedtagelse og øvrige ændringer i takster i løbet af året skal varsles for forældrene tre måneder før

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 16

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om hvorledes det sikres, at frokostmåltidet i daginstitutioner bilver sundt og varieret og efter danske standarder, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om det vil være muligt for kommunerne at finansiere tilbuddet om et sundt frokostmåltid alene ved hjælp af forældrebetalingen, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvor mange kommuner der i forvejen har forældrebetalte frokostordninger i dagtilbuddene, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om det er korrekt forstået, at forældrebetalingen skal dække de øgede udgifter til frokosttilbud til børn med friplads, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, at forældrebetalingen skal dække de øgede udgifter til de børn, der er under søskenderabatordningen, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om der fra centralt hold vil blive udstedt bestemte krav til kvaliteten af frokostordningerne, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om at der er betydelige forskelle på, hvor hårdt de forskellige kommuner er belastet af fripladsudgifter, henholdsvis 33 pct. i Ishøj

-
- 8 og 6 pct. i Egedal, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
Spm. om, hvilke indtægter fra forældrebetaling kommunerne kan få på henholdsvis 0-3 års-området og på 3-5 års-området under antagelse af, at forældrebetalingen øges med 5 pct-point på begge områder, opgjort både inklusive og eksklusive friplads- og søskendetilskud, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm. om hvilke typer af udgifter og størrelsen på disse, kommunerne må formodes at få som følge af lovforslaget, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om at indførelsen af ordningen vil betyde, at prisen på allerede etablerede madordninger vil stige med 25 pct., til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om lovforslaget ikke modarbejder nogle af regeringens egne ønsker om bedre sproglig udvikling af tosprogede børn, idet lovforslaget om madordninger gør det betydeligt dyrere fremadrettet at komme i daginstitution, og man derfor kan frygte, at det vil betyde, at starten i daginstitution for tosprogede børn vil blive udsat, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om det er korrekt, at forældre skal betale det samme, for det samme måltid mad, hvis de går i samme børnehave, men eneste forskel er valg af modul i familieflexordninger, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om ministeren mener, at de gældende regler for produktionskøkkener m.v. er hensigtsmæssige i forhold til de krav, der stilles til køkkener i daginstitutioner ved indførelse af frokostmåltider i daginstitutioner, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om der er en sammenhæng mellem den del af lovforslaget, der omhandler frokostmåltider i alle daginstitutioner og den del af lovforslaget, der omhandler kommunalbestyrelsens mulighed for at fastsætte tilskud og forældrenes egenbetaling i løbet af året, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om kommentar til oplæg fra Daginstitutionernes Lands-Organisation, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om et skøn over udgifterne, i form af mistet skatteprovenu, til det medarbejdergode, at der er kantine/madordning på arbejdspladser, delvist betalt af arbejdsgiveren, der kan fratække denne udgift i skateregnskabet, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om, hvor meget en medarbejder som minimum selv skal betale for en madordning på sin arbejdsplads, for ikke at blive beskattet af dette medarbejdergode, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om teknisk bistand til at udarbejde ændringsforslag, der indebærer, at hele 0-2-års området skal være omfattet af maksimal forældrebetalingssandel på 25 pct., således at frokostordningen vil være fuldt skattefinansieret for de 0-2-årige, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om teknisk bistand til at udarbejde ændringsforslag, der indebæ-

-
- rer, at de kommuner, der allerede tilbyder frokostmåltid i daginstitutioner som en del af dagtilbudsydelsen, ikke kan hæve forældrebetalingssandelen udover det gældende loft på 25 pct., til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om teknisk bistand til at udarbejde ændringsforslag, der indebærer, at 3-5 års-området, skal være omfattet af maksimal forældrebetalingssandel på 30 pct. samtidig med at kommunerne derudover får dækket friplads- og søskendetilskud, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om redegørelse for de samlede kommunale udgifter som følge af indførelse af lovforslaget, dvs. dels udgifter til driften af frokostmåltider i daginstitutioner og dels udgifter til anlæg af køkkener mv. som følge af forslaget, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om med hvilket beløb kommunerne er blevet kompenseret for stigningen i udgifter til søskende- og fripladstilskud, der følger af forslaget om indførelse af et frokostmåltid, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om, hvorledes det er muligt for kommunerne at finansiere tilbuddet om et frokostmåltid i alle daginstitutioner alene ved hjælp af den øgede forældrebetaling, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om, hvor mange daginstitutioner der henholdsvis har og ikke har frokosttilbud, fordelt på kommuner og fordelt på aldersgrupperne 0-2 år og 3-5 år, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om ministeren kan bekræfte, at den øgede forældrebetaling i kommunerne som følge af indførelse af frokosttilbuddet ikke vil blive anvendt til at finansiere kommunernes øgede udgifter til søskende- og fripladstilskud, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om ministeren vil være villig til at kompensere kommunerne for merudgifter for daginstitutioner, der enten må lukkes eller flyttes til nye lokaliteter som konsekvens af forslaget, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om ministeren vil anerkende, at der kan komme øgede udgifter som følge af anlægsomkostninger for som minimum at etablere modtagekøkken i den enkelte daginstitution og vil ministeren være indstillet på at kompensere den enkelte kommune, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om ministeren vil garantere, at der gives DUT-midler såfremt forældrebetalingen ikke dækker den faktiske omkostning for indførelse af forslaget, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 29 Spm. om ministeren vil overveje, at ikrafttrædedatoen for lovforslaget er forhastet i forhold til, at det er en lovgivning, der forventes vedtaget et godt stykke tid efter, at der har været indberetningspligt af de kommunale budgetter for 2009, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm. om ministeren vil være villig til at kompensere kommunerne for de merudgifter, som forslaget vil betyde på den enkelte kommunes

kursuskonto som følge af, at der skal uddannes personale til lovmæssig fødevarehåndtering, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå

31 Spm. om hvor beløbet på de 25 kr. pr. barn, som ministeren bruger som eksempel, kommer fra, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå

32 Spm. om, hvordan forslaget praktisk skal kunne udføres inden ikrafttrædedatoen, såfremt der skal ske EU-udbud ved valg af ekstern leverandør, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå

33 Spm. om, hvorfor ministeren ikke ønsker at møde repræsentanter fra Hvidovre Kommune inden forslaget forventes vedtaget ved 3. behandling til trods for et klart ønske fra netop Hvidovre Kommune, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå

34 Spm. om detaljeret redegørelse for de økonomiske konsekvenser af lovforslaget inklusive evt. afledte økonomiske konsekvenser, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå

Et af udvalgets spørgsmål til velfærdsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålet og velfærdsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra V og KF.

Spørgsmål nr. 2:

Vil ministeren redegøre for, om det vil være muligt for kommunerne at finansiere tilbuddet om et sundt frokostmåltid alene ved hjælp af forældrebetalingen?

Svar:

Med aftale om kommunernes økonomi for 2009 er KL og regeringen enige om,

»at alle børn i daginstitutioner senest 1. januar 2010 skal have et sundt frokostmåltid som en del af kerneydelsen for førskolebørn i daginstitutioner. Udgiften til måltidet bliver fuldt forældrebetalt, og der ydes tilskud til nedsættelse af forældrebetalingen til friplads og søskenderabat.

Regeringen og KL er endvidere enige om, at det nuværende loft for forældrebetalingsandelen på 25 pct. hæves med 5 procentpoint til 30 procent svarende til, at den enkelte kommune får mulighed for at opkræve forældrebetaling for madordningen. For kommuner, som allerede har en madordning i daginstitutioner, er det en lokalpolitisk prioritering at vælge at hæve egenbetalingen fra de nuværende 25 pct.«

Ved de økonomiske forhandlinger er der taget højde for de modsatrettede konsekvenser af lovforslaget, herunder såvel stigning i forældrebetaling som følge af det nye loft over den maksimale forældrebetaling til finansiering af frokostmåltidet, som kommunernes stigning i udgifterne til søskendetilskud og friplads som følge af frokostmåltidet, jf. også de generelle DUT-principper.